

Aan: Ministerie van Justitie en Veiligheid
Van: Tim Sillen
Ariëlle Boekhout
Lucien de Lezenne Coulander
Inzake: Reactie VBC Notarissen N.V. op het voorontwerp online oprichting besloten
vennootschappen
Datum: 9 juli 2021

VBC Notarissen heeft met veel interesse het voorontwerp online oprichting besloten vennootschappen ('**Voorontwerp**') bestudeerd, welk Voorontwerp de Richtlijn (EU) 2017/1132 met betrekking tot het gebruik van digitale instrumenten en processen in het kader van het vennootschapsrecht implementeert. Wij maken dan ook dankbaar gebruik van de mogelijkheid om een reactie te geven op het Voorontwerp. Digitalisering is een erg actueel onderwerp en wij zijn daarom enthousiast dat dit Voorontwerp verdere digitalisering in het notariaat mogelijk maakt.

Het Voorontwerp brengt enkele wijzigingen aan in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ('**BW**') en de Wet op het Notarisambt ('**Wna**'), welke wijzigingen het mogelijk maken om de oprichting van een besloten vennootschap ('**BV**') en een naamloze vennootschap ('**NV**') volledig online af te wikkelen. Wij zullen de volgende punten uit het Voorontwerp behandelen:

1. Het gebruik van modelakten
2. De aanvang van de termijn voor oprichting
3. De ontvangst van alle documentatie en informatie
4. Betaling van het aandelenkapitaal
5. De inschrijving bij de Kamer van Koophandel
6. Het bestuursverbod
7. De beeldverbinding
8. Het elektronisch identificatiemiddel
9. Het Europese eIDAS-betrouwbaarheidsniveau; substantieel of hoog?
10. Territoriale werkingssfeer; locatie tijdens de elektronische ondertekening
11. Conclusie

1. Het gebruik van modelakten

- 1.1 In artikel 2:175a lid 2 BW en in artikel 53c Wna zal worden geregeld dat lidstaten verplicht een model voor de oprichtingsakte beschikbaar dienen te stellen. Om de actualiteit van het model te kunnen waarborgen, wordt voorgesteld het model aan te laten wijzen door het bestuur van de KNB. Het bestuur van de KNB laat zich daarbij bijstaan en adviseren door specialisten uit de notariële praktijk. Het model zal op een openbaar door de KNB beheerd informatieportaal worden geplaatst.

Volgens de KNB zullen zij op de reeds bestaande website www.notaris.nl eenduidige informatie over het digitaal oprichten en modellen voor de oprichtingsakte aanbieden. Indien van deze modellen gebruik gemaakt zal worden, geldt op grond van artikel 2:175a lid 4 BW dat de oprichting binnen vijf (5) werkdagen na ontvangst van alle benodigde informatie, afgewikkeld dient te zijn. Mocht geen gebruik worden gemaakt van deze modelakte, dan geldt een termijn van 10 werkdagen.

- 1.2 De bepaling in artikel 2:175a lid 2 BW leidt ertoe dat een keuze gemaakt kan worden tussen een modelakte van de KNB of een eigen model van de notaris. Het is aannemelijk dat een notaris in dat geval zal kiezen voor zijn eigen modelakte. De eigen modelakte is immers

bekend en leidt ertoe dat de oprichting binnen tien (10) werkdagen afgewikkeld kan zijn in plaats van vijf (5) werkdagen (welke termijnen wij hierna verder behandelen). Mocht de keuze aan de cliënt zijn, dan zou deze voor de modelakte van de KNB gaan. De oprichting is dan immers sneller afgewikkeld. Is het beoogd dat een notaris zelf een werkwijze kan hanteren bij het kiezen voor de modellen, of is beoogd dat slechts een eigen model wordt gebruikt indien de oprichting afwijkt van een volledig standaard oprichting? In dat geval zou een notaris verplicht moeten afwijken van zijn eigen model en gaat automatisch een termijn van vijf (5) werkdagen voor de afwikkeling gelden.

- 1.3 Wij stellen daarom voor dat richtlijnen vastgesteld worden, voor in welke gevallen een modelakte wordt gebruikt en in welke gevallen een eigen akte. Dit om onduidelijkheden over het gebruik van akten te voorkomen.

2. De aanvang van de termijn voor oprichting

- 2.1 Zoals hiervoor onder 1.2 gemeld, worden in het voorstel voor artikel 2:175a lid 4 BW de volgende termijnen genoemd waarbinnen de notaris de oprichting van de vennootschap moet afwickelen:
- (i) Vijf (5) werkdagen: opgericht door natuurlijke personen met behulp van de in 175a lid 2 bedoelde modelakte van oprichting; en
 - (ii) Tien (10) werkdagen: in andere gevallen.

De termijnen zijn afkomstig uit artikel 13 octies, zevende lid van richtlijn 2017/1132/EU. De aanvang van deze termijnen is tevens voorgeschreven in hetzelfde lid van dit artikel. In de richtlijn lijkt men gekozen te hebben voor ruimere vereisten die vervuld moeten zijn voordat de termijn ingaat waarbinnen de notaris geacht wordt de oprichting van de vennootschap af te wikkelen.

Daarnaast is opgenomen dat de termijnen aanvangen op de meest recente van de volgende data:

- (i) Het moment waarop de notaris alle documenten en informatie heeft ontvangen van de oprichters; of
 - (ii) De datum van betaling van het aandelenkapitaal.
- 2.2 Voordat wij ingaan op deze ruimere vereisten willen wij eerst graag aangeven dat wij ons afvragen of het woord 'afgewikkeld' in het voorgestelde vierde lid van artikel 2:175a BW niet onjuist impliceert dat de notaris méér doet dan het verlijden van de akte van oprichting. In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2:175a BW in de Memorie van Toelichting wordt toegelicht dat onder het online oprichten, alle handelingen worden verstaan die nodig zijn voor het oprichten van de vennootschap. Er staat voorts de volgende passage: *'In de praktijk betekent dit dat het verlijden van de akte plaats moet hebben gevonden binnen vijf, respectievelijk tien, werkdagen. Inschrijving in het Handelsregister is geen constitutief vereiste voor oprichting en valt daarmee niet onder het voorstelde artikel 175a lid 4'*.

Hiermee wordt ons inziens verduidelijkt dat het verlijden van de akte van oprichting wordt gezien als de enige handeling die nodig is voor het oprichten van een besloten vennootschap. Wij menen dan ook dat het woord 'afgewikkeld' in het zindeel: 'wordt de oprichting door de notaris afgewikkeld' ruimte voor interpretatie openlaat over wat de handelingen van de notaris zouden moeten zijn teneinde de vennootschap digitaal op te richten.

3. De ontvangst van alle documentatie en informatie

- 3.1 Wij menen dat onderdeel 13 octies, zevende lid sub a) van richtlijn 2017/1132/EU ruimere vereisten vermeldt die dienen te worden vervuld voordat de termijn zal ingaan waarbinnen de notaris geacht wordt de akte van oprichting van de vennootschap te passeren. In de richtlijn wordt als aanvangsdatum genoemd: ‘de datum van vervulling van alle aan de online oprichting gestelde vormvereisten met inbegrip van de ontvangst van alle documenten en informatie die in overeenstemming zijn met het nationale recht...’ De ontvangst van alle documenten en informatie lijkt slechts een voorbeeld te zijn van alle aan de online oprichting gestelde vormvereisten. Onduidelijk is wat precies wordt verstaan onder de aan de online oprichting gestelde vormvereisten, maar met de woorden ‘met inbegrip van’ wordt aangegeven dat méér dan alleen de ontvangst van informatie en documenten nodig is om de termijn tot afwikkeling van de oprichting te laten aanvangen. Wij vragen ons af waarom de wetgever alleen de ontvangst van alle documenten en informatie heeft opgenomen in het Voorontwerp als vereiste voor de aanvang van de termijn.
- 3.2 Bij het voorstel in het Voorontwerp voor artikel 2:175a lid 4 BW viel ons verder op dat een toevoeging is geplaatst dat de documenten en informatie ‘van de oprichters’ dienen te worden verkregen. Dit is niet opgenomen in richtlijn 2017/1132/EU. In de notariële praktijk wordt benodigde informatie en documenten ook vaker door anderen dan de oprichters verstrekt. Zo wordt bijvoorbeeld bij een oprichter-rechtspersoon regelmatig informatie aangeleverd door andere entiteiten binnen de groep waar de oprichter-rechtspersoon deel van uitmaakt, dan wel door adviseurs van de oprichter-rechtspersoon. Informatie over de uiteindelijk belanghebbende van een oprichter-rechtspersoon is een voorbeeld hiervan, maar te denken valt ook aan informatie die verkregen wordt van de accountant of belastingadviseur van de oprichter-rechtspersoon, zoals bijvoorbeeld informatie met betrekking tot de lengte van het eerste boekjaar van de vennootschap.
- 3.3 Meer in het algemeen vragen wij ons af wat de wetgever verstaat onder ‘alle documenten en informatie’. Zijn dit alle documenten en informatie waardoor de notaris in staat zou moeten zijn de betreffende vennootschap online op te richten of zijn dit alle documenten en informatie die naar het oordeel van de notaris nodig zijn voordat de notaris besluit over te willen gaan tot het verlijden van akte van oprichting? Het laatste lijkt het geval te zijn omdat in de Memorie van Toelichting wordt aangegeven dat ingeval de notaris aangeeft nog nadere informatie nodig te hebben voor de oprichting, de termijn waarbinnen de notaris geacht wordt de oprichting af te wikkelen dan pas aanvangt op het moment dat de notaris die nadere informatie van de oprichters heeft ontvangen. De voorgestelde wettekst bij artikel 2:175a BW laat echter ruimte over voor interpretatie op welk moment duidelijk is dat de notaris alle informatie en documenten heeft ontvangen / de termijn kan aanvangen waarbinnen de notaris geacht wordt de vennootschap op te richten. Naar onze mening is het van belang de wettekst te verduidelijken op dit punt aangezien geen twijfel zou moeten zijn wanneer de termijn voor oprichting van de vennootschap aanvangt.
- 3.4 Artikel 2:175a lid 5 BW bepaalt dat de notaris de oprichters op de hoogte stelt van de redenen voor de vertraging indien de oprichting niet is afgerond binnen de in het zesde lid genoemde termijnen. Het ligt voor de hand dat de notaris de oprichting vervolgens alsnog binnen een redelijke termijn afwikkelt en de oprichters op de hoogte stelt van de termijn daarvan. Er wordt echter geen richtlijn gegeven voor wat een redelijke termijn is. Tevens is

niet duidelijk of er specifieke redenen dienen te zijn voor de vertraging. Naar onze mening is het van belang dat deze bepalingen hieromtrent meer handvaten geeft.

4. Betaling van het aandelenkapitaal

- 4.1 Het voorstel voor artikel 2:175a lid 4 BW vermeldt daarnaast dat de termijn waarbinnen de notaris geacht wordt de vennootschap op te richten ook kan aanvangen op de datum van 'betaling van het aandelenkapitaal' (de termijn vangt dan alleen aan als de datum van betaling van het aandelenkapitaal op een later moment ligt dan de datum waarop de notaris alle documenten en informatie van de oprichters heeft ontvangen). In titel 5 van boek 2 van het BW heeft de wetgever ervoor gekozen om de terminologie 'storting' te gebruiken in plaats van 'betaling' en dan met name storting van het nominale bedrag van de aandelen.
- 4.2 Naar onze mening is het aanhouden van deze terminologie beter aangezien betaling doet vermoeden dat er een prijs voor de aandelen wordt gehanteerd terwijl de statuten van een vennootschap het nominale bedrag per aandelensoort vermeldt en daaruit valt af te leiden wat het totale nominale bedrag is dat de betreffende aandeelhouder zou moeten storten. In de voorgaande zin zeggen wij 'zou moeten storten', aangezien in artikel 2:191 lid 1 BW staat dat bij het nemen van het aandeel daarop het nominale bedrag moet worden gestort.

Echter, de tweede zin van artikel 2:191 lid 1 BW biedt ook de mogelijkheid voor een aandeelhouder (in dit geval oprichter) het nominale bedrag of een deel daarvan pas te storten na verloop van een bepaalde tijd of nadat de vennootschap het bedrag bij de oprichter/aandeelhouder heeft opgevraagd.

- 4.3 Bij het voorstel voor artikel 2:175a BW is betaling van het aandelenkapitaal opgenomen als mogelijke aanvang van de termijn waarbinnen de notaris geacht wordt de vennootschap op te richten. Betekent dit dat het alleen mogelijk is een digitale BV op te richten als de (rechts)persoon die de aandelen neemt bij oprichting het nominale bedrag van de aandelen volstort? De notaris weet anders niet wanneer de termijn aanvangt waarbinnen hij geacht wordt de vennootschap op te richten. Dat is namelijk de latere datum van ontvangst van alle informatie en documenten en betaling van het aandelenkapitaal. Een vervolgvraag is dan hoe dit zich verhoudt met artikel 2:191 lid 1 BW en de mogelijkheid van aandeelhouders om het nominale bedrag niet vol te hoeven storten bij het nemen van het aandeel. Naar onze mening zou een aanvulling bij het voorstel bij artikel 2:175a BW op dit punt een fijne verduidelijking zijn.

5. Inschrijving bij de Kamer van Koophandel

- 5.1 Zoals hiervoor onder 2.2 gemeld, is inschrijving in het handelsregister geen constitutief vereiste voor oprichting en valt daarmee niet onder artikel 2:175a lid 4 BW.

Hierbij valt op te merken dat inschrijving in het handelsregister dient te geschieden binnen 7 dagen na oprichting. Mocht alle documentatie voor de oprichting binnen zijn, betekent dat niet dat alle documentatie en informatie voor de inschrijving bij de Kamer van Koophandel compleet is.

Wij vinden het met name opmerkelijk dat er geen vermelding over het UBO-register is opgenomen in het Voorontwerp, terwijl hierbij geldt dat regelmatig aanvullende documentatie

- zoals aandeelhoudersregisters - benodigd zijn. De registratie in het UBO-register kan veel tijd in beslag nemen en kan bij cliënt tot vragen leiden.

5.2 Wij stellen daarom voor de documentatie en informatie met betrekking tot de inschrijving in het handelsregister en UBO-register op te nemen in artikel 2:175a lid 4 BW. Mocht het uiteindelijk niet gewenst zijn op te nemen in het Voorontwerp, dan zou naar onze mening de wettekst in ieder geval duidelijk moeten vermelden dat het verlijden/passeren van de akte van oprichting de enige handeling is die door de notaris en oprichters wordt uitgevoerd om de vennootschap op te richten.

6. Het bestuursverbod

6.1 De personen die tot bestuurder benoemd willen worden, dienen te verklaren dat aan hen als bestuurder van een rechtspersoon, geen bestuursverbod is opgelegd in een andere lidstaat. In artikel 2:175 lid 6 BW staan een aantal gronden opgenomen op basis waarvan het bestuursverbod kan zijn opgelegd, welke omstandigheden zijn ontleend aan artikel 106a Faillissementswet. Gedachte hierachter is dat een persoon in een andere lidstaat een bestuursverbod opgelegd kan hebben gekregen op gronden die ook in Nederland tot een bestuursverbod kunnen leiden. In de Memorie van Toelichting wordt hierover toegelicht dat het onwenselijk is dat *alle* bestuursverboden uit andere lidstaten in Nederland per definitie erkend worden. De gronden zoals opgenomen in artikel 2:175 lid 6 BW kunnen een handvat bieden voor de persoon (toekomstig bestuurder) bij het doen van zijn verklaring met betrekking tot het bestuursverbod, maar er zijn geen voorwaarden opgenomen omtrent de controle van deze bestuursverbodverklaring.

6.2 Het is de vraag hoe betrouwbaar een dergelijke vormvrije verklaring van een bestuurder zal zijn, zonder dat bepalingen zijn opgenomen over de controle van deze verklaring. Wij zijn dan ook van mening dat hierover meer duidelijkheid dient te komen. Er zouden meer waarborgen opgenomen kunnen worden met betrekking tot de controle van deze verklaring en de vorm van deze verklaring. Dit om te voorkomen dat alsnog bestuurders worden ingeschreven die in een andere lidstaat een bestuursverbod opgelegd hebben gekregen.

7. De beeldverbinding

7.1 Voor de digitale oprichting geldt een gesloten systeem met beeldverbinding. Bij elke oprichting dienen cliënten via een beeldverbinding voor een notaris te verschijnen, dan wel via het systeem voor gegevensverwerking ten overstaan van een notaris een volmacht af te geven.

7.2 Van dit gesloten systeem kan niet afgeweken worden. De vraag hierbij is wie hier in de praktijk daadwerkelijk gebruik van zal maken. Er wordt namelijk veelal opgericht voor reeds bekende en goede klanten, die in een aantal gevallen graag meerdere vennootschappen willen laten oprichten. Er is voor hen geen enkele reden om van een digitale oprichting gebruik te maken, als dat zou betekenen dat zij gebonden zijn aan het systeem van gegevensverwerking en de beeldverbinding. Als zij niet digitaal oprichten, kunnen zij immers gemakkelijk een volmacht op papier afgeven en alles efficiënt laten afhandelen.

7.3 Wij zijn van mening dat een digitale oprichting mogelijk zou moeten zijn voor bekende klanten, zonder dat zij altijd door middel van een beeldverbinding dienen te verschijnen voor de notaris. Naar ons idee ziet het systeem van een digitale oprichting in het Voorontwerp

met name op nieuwe klanten, die nog niet bij een notaris bekend zijn. Veel van de werkzaamheden worden echter verricht voor reeds bestaande klanten. Dit gesloten systeem is uiteraard bedoeld om fraude te voorkomen, maar is tegelijk een gemiste kans om al bestaande klanten snel, praktisch en digitaal verder te kunnen helpen.

8. Het elektronisch identificatiemiddel

- 8.1 Het doel van de richtlijn en de daaruit voortvloeiende wetgeving is het vergemakkelijken van de oprichting van vennootschappen en de registratie van hun bijkantoren en het verminderen van de met registratie gepaard gaande kosten, tijd en administratieve lasten, met name voor kleine, middelgrote en micro-ondernemingen.
- 8.2 Waar een fysieke identificatie van een natuurlijk persoon volstrekt geaccepteerd is, zal het verkrijgen van – en omgaan met – een elektronische handtekening als identificatiemiddel een tijdsinvestering vergen. Het proces van het verkrijgen van een elektronisch identificatiemiddel zal naar verwachting als een aanvullende handeling worden gezien in het kader van de DOBV, ten opzichte van een niet-online oprichting, fysiek of per onderhandse gelegaliseerde volmacht. Het is de verwachting dat het doel van de richtlijn pas gehaald kan worden nadat een elektronisch identificatiemiddel volledig geaccepteerd is in de samenleving en breed wordt gebruikt. In elk geval zal de schakel van een elektronisch identificatiemiddel een risicofactor blijven. Het constateren van het verlopen van de geldigheid van het elektronisch identificatiemiddel zal immers pas veelal ontdekt worden als men er gebruik van wenst te maken. Daarnaast is het altijd mogelijk dat het elektronisch identificatiemiddel wordt geblokkeerd door onjuist gebruik bij de gebruiker (bijvoorbeeld een onjuist wachtwoord), of door risico's van buitenaf (denk aan risico's rondom IT beveiliging). Het – dan veelal in een late fase – moeten wijzigen van de passeerprocedure, van digitaal naar fysiek, brengt hoe dan ook kosten met zich, welke afhankelijk zijn van vele factoren (resterende tijd tot passeren, aantal betrokken partijen, etc. etc.). Het online passeren zorgt in elk geval voor een reëel risico dat door het wegvallen van een goede internetverbinding de akte niet getekend kan worden. Tijdens de Covid-19 periode heeft iedereen kunnen ervaren dat het onverwachts wegvallen van een goede internetverbinding kan leiden tot grote ergernis en onduidelijkheid. Deze onzekerheid is bij het passeren van een akte zeer ongewenst.

9. Het Europese eIDAS-betrouwbaarheidsniveau; substantieel of hoog?

- 9.1 Ondanks dat het om redenen van rechtszekerheid bijzonder prettig is om te werken met de allerhoogste beveiligingsstandaard elektronische identificatiemiddelen (als bedoeld in artikel 8, tweede lid onderdeel c, van de eIDAS verordening), kan deze eis in de praktijk onnodig belemmerend en vertragend werken, zodanig dat de voordelen van het online oprichten teniet worden gedaan door de gestelde hoge eisen. Door te stellen dat “de beveiligingsstandaard *hoog* het uitgangspunt is, tenzij de notaris akkoord gaat met een beveiligingsstandaard *ten minste substantieel* (als bedoeld in artikel 8, tweede lid onderdeel b, van de eIDAS verordening)”, kan aan de notaris worden overgelaten om te bepalen aan welke standaard er per ondertekenaar dient te worden voldaan. Hiermee kan de drempel voor specifieke (doorgaans bekende) klanten worden verlaagd.
- 9.2 Het beveiligingsstandaard *ten minste substantieel* is veel gemakkelijker te verkrijgen middels de koppeling aan een DigiD (zie bijvoorbeeld <https://www.vngrealisatie.nl/producten/digid-substantieel>). Bij bestaande bekende klanten, die in Nederland zijn geregistreerd met een

BSN, kan met zeer hoge mate van zekerheid de identiteit worden vastgesteld onder de beveiligingsstandaard *ten minste substantieel*, zonder daarmee de hoogste beveiligingsstandaard te hoeven eisen.

Ter vergelijking, heeft de Nederlandse kennisorganisatie voor digitale informatie-uitwisseling in de zorg (Nictiz) geconcludeerd (zie: <https://www.nictiz.nl/programmas/eid-in-de-zorg/wat-is-eid/>):

"Aan welk betrouwbaarheidsniveau moet de zorgsector voldoen? In mei 2016 is door PrivacyCare en PBLQ onderzoek gedaan naar de uitwisseling van gegevens in de zorg tussen zorgaanbieders en patiënten. De onderzoekers kwamen, met inachtneming van de Wet Bescherming Persoonsgegevens en overige relevante kaders, tot de conclusie dat voor de uitwisseling van medische gegevens minimaal niveau 'substantieel' noodzakelijk is. Het hoogste niveau is vereist als het gaat om gegevens waarop het medisch beroepsgeheim van de zorgverlener rust."

In deze getrapte benadering kan de oprichting van een BV plaatsvinden met een beveiligingsstandaard substantieel, en het opmaken van een uiterste wil (testament) – gezien het hoogstpersoonlijke karakter – alsook het versturen van akten door een notaris aan instellingen (Belastingdienst, openbare registers, etc.) met een beveiligingsstandaard hoog.

- 9.3 In het kader van maatwerk – waar per definitie sprake van is bij de tussenkomst van een notaris – zou het overigens mogelijk moeten zijn dat een notaris in individuele gevallen moet kunnen “overrulen” bij de wijze van vaststelling van de identificatie van een ondertekenaar. Dit zou goed denkbaar zijn bij een bekende klant, waarbij de notaris de identiteit met volledige zekerheid kan vaststellen, en een beveiligingsstandaard “substantieel” of “hoog” feitelijk niet uit te leggen is en onnodig belemmerend werkt.

10. Territoriale werkingssfeer; locatie tijdens de elektronische ondertekening

- 10.1 De territoriale werkingssfeer van het EU-recht is in beginsel beperkt tot het grondgebied van de EU-lidstaten. Het EU-recht (en haar verdragen) is in beginsel integraal van toepassing op het gehele grondgebied van alle EU-lidstaten zoals genoemd in artikel 52 EU-Verdrag (<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12016M052:NL:HTML>). Echter, de EU-verdragen zelf en de aangehechte protocollen bevatten een aantal uitzonderingen en bijzonderheden. Het gaat hierbij allereerst om de bijzondere definities van het grondgebied van bepaalde lidstaten in artikel 355 EU-Werkingsverdrag (<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12016E355:NL:HTML>). In deze bepaling wordt de territoriale werkingssfeer van de EU-verdragen nader gespecificeerd voor gebiedsdelen van sommige lidstaten. Op deze gebiedsdelen is het EU-recht niet of slechts beperkt of met afwijkingen van toepassing. Het gaat hier onder meer om de zogenoemde ultraperifere gebieden en landen en gebieden overzee.

- 10.2 Door de eIDAS verordening is elk gecertificeerd protocol voor een elektronische handtekening geldig op het hele grondgebied van de Europese Unie, met als doel de grenzen voor elektronische transacties in de EU op te heffen. Hiermee wordt voor het Nederlandse notariaat nieuwe variant geïntroduceerd: de ondertekenaar zit niet aan tafel, maar elders in Nederland, de EU, of daarbuiten. Op grond van artikel 13 Wna is de Nederlandse notaris alleen bevoegd tot het passeren van akten op het grondgebied van Nederland. De vraag is in hoeverre dergelijke beperkingen ook gelden aan de zijde van de

ondertekenaar bij het gebruik van een elektronische handtekening. In samenhang met de territoriale werkingssfeer van het EU-recht kan mogelijk de conclusie getrokken worden dat een ondertekenaar die gebruik maakt van een elektronische handtekening, welke is gecertificeerd onder de eIDAS verordening, zich dient te bevinden op het grondgebied van de EU. Noch de eIDAS verordening, noch de richtlijn 2017/1132/EU geeft helderheid op dit punt. De relevantie van deze vraag is groot. In de praktijk zal nooit met zekerheid vastgesteld kunnen worden waar de ondertekenaar zich feitelijk begeeft, tenzij de ondertekenaar zich heeft gemeld bij een plaatselijke autoriteit, wat op haar beurt de voordelen van het online passeren volledig teniet doet gaan. De potentiële onbeperkte gebruiksmogelijkheden (zowel in tijd, als plaats) van een elektronische handtekening kan daarmee tot het gevolg hebben dat er een akte getekend wordt door een ondertekenaar die zich ten tijde van het tekenen buiten het grondgebied van de EU bevond. Dit zou een ongewenste situatie zijn voor de rechtszekerheid van een (oprichtings)akte, de daaropvolgende rechtshandelingen en rechtshandelingen in het algemeen.

11. Conclusie

Gelet op de snelle digitalisering van de huidige samenleving, zijn wij erg enthousiast dat hier ook in het notariaat oog voor is. Wij zijn echter van mening dat het Voorontwerp op voornoemde punten onduidelijk is. Mochten er vragen zijn over onze commentaren op deze punten, dan zijn wij uiteraard bereid deze nader toe te lichten.

Amersfoort, 9 juli 2021

Namens VBC Notarissen N.V.,

Tim Sillen
Ariëlle Boekhout
Lucien de Lezenne Coulander